

Ford Puma a Kuga jsou vozi kategorie SUV, do kterých se dobře nasedá a řidič má přehled odění před sebou.

Ford Puma zaujme svou kompaktností a větší Kuga s variabilním zavazadlovým prostorem je navíc k dispozici s hybridním pohonem.

Rezervujte si dvoudenní testovací jízdu na Ford skladem CZ.

Zchodek Českého státního rozpočtu se prohlubuje a ve vládě sílí nervozita.

Minister financí už má plány na další škrty, ve druhé polovině letošního roku chce státu ušetřit dalších 20 mdr. korun.

Své plány na další snižování výdajů, chce minister financí zbyněk Stanuras o DS, vládě představit už tento týden.

Kde se máš při tento krát, jsou škrty koncepční a povedou k zdravení českých veřejných financí, nebo je vláda přitlačena ke zdi a zoufale hledá každou korunu.

Je úterí 6. června, tady je Lenka Kabrhelová a pět padesát devět. Spravodajský podkázd se znam správ.

Petr Holub, reporter a analitik se znam správ.

Ahoj Petře.

Ahoj.

Petře, my se tu dnes budeme bavit o veřejných financích a o plánech ministerstva financí jak s nimi naložit v příštích měsících letech a tak dál.

Máme čerstvá data o vývoji schodku rozpočtu, která jsou pro vládu nepříznivá, ten schodek rozpočtu v květnu zase narostl.

Do toho se teprve objevují detailnější vize toho, jak by měl vypadat ten konsolidační balíček, který minulý měsíc představila vláda.

Navíc ale minister financí Stan Júras od ES přichází s tvrzením, že chce představit další štkarty na příští rok, jak se v tomšém máme rozebrat.

Co to znamená, že ten balíček, který byl navržený ani ne před měsícem, nestačí? Jak to máme rozumět?

Tak úplně obecně vládě se vymklo rozpočet spod kontroli, takže na jedné straně se dovídáme, jak rekordní schodky ministerstvo financí zaznamenalo, i když údajně se snaží spořit.

A právě ty obavy, že rozpočet není pod kontrolou, vedou k tomu, že se na sebe vrší jednotlivá opatření.

Ale z těch opatření opravdu klíčový ten konsolidační balíček, jak se říká, což je jeden zákon obsahující 57 novel různých zákonů,

a který má v příštím roce vylepšit stav rozpočtu o 90 miliard a v roce 2025 do konce o 150 miliard.

To je ten základ, ale vedle toho se objevují i další motivy právě proto, že nervozita uvnitř vlády roztě se zvyšujícím se schodkem z letošního roku.

Vláda letos v prvních pěti měsících hospodařila se schodkem výši víc než 271 miliard korun.

To je nejhorší výsledek v historii samostatného Česka.

Ta situace mění jak netějšší a budeme se bavit ve vládě určitě o tom,

co můžeme ještě letosu dělat, proto abychom ten rozpočet v té plánované výši deficitu dodržali.

Prostě musíme umět ten rozpočet opatřením, která jsme určili pro budoucnost,

ale i úsporná pro tento rok skrotit, abychom se okolo těch 290 miliard pohybovali.

Ministerstvo Financí dnes šanci na zachování výšle letošního schodku nekomentovalo.

Výšle schodku negativně překvapila i část ekonomů.

Národní rozpočtová rada uvedlá, že je dostažení plánovaného schodku vážně ohroženo. Či to je absolutně nereálně rozpočeta, tady musí vláda začít, musí se stavit novelu, a já jsem dodala už veřeně a zopaků to je vaší televizi, s tou novelou by Minister Financí staniora měl přinestí svojí rezognaci. Vláda premiér, fěl, máte tě dílou šanci odvolat ministra staniuru a omluvit se celému národu a začí to dělat podstivě. No nejsi dostaneme k obsahu těch balíčků, já udělám takovou odbočku, není to překvapivé, že si to vláda nedovědla spočítat, že problémy s rozpočtem budou, že je teď vlastně zaskočená tím, že se ten rozpočt nevyjí dobře. Vláda rodně riskovala při přípravi rozpočtou na litošní rok, dokonce ve výdajích nebylo 20 miliard, o kterých bylo zdejme, že o tuto částku bude nutné navýšit důchody a zároveň velkou nejistotou byly náhrady firmám dodávajícím energie a tady se zdá, že zase další desítky miliard pokazí tu konečnou bilanci. A pokud by člověk šel ještě hloubě do rozpoštu, tak by tam našel spousta takových nesrovnalostí a Bohužel nedopadlo to dobře a vládi se všechno sečetlo. Nicméně ona pořád věří, že ten vývoj se obrátí a že to bude lepší. Takže věříme také, ale připravme se i na horší variantu. Pojdme se podívat na to, co vláda navrhuje, tak tedy tím hlavný momentem má být konsolidační balíček. My jsme ho tady široce rozebírali vlastně všechno media, jsem ho do podrobna věnovala. Bylo tam několik zásadních otazníků. Mimo jiné to, že nikdo zne znal přesný rozpad škrtnů v dotacích od jednotlivých ministerstvech. Mělo to být uspořené chcelkem 450 miliard, ale jednotlivá ministerstva tvrdila, my nevíme, kde máme škrtnat, dozvídáme se to teď po prvé. Ve chvíli, kdy vláda ta opatření představovala. Tak teď už víme, kde přesně se bude škrtnat a šetřit. Ministerstva se pochopitelně brání, ale jejich rozpoštáři sami dobře vědí nejlíp, kde by se našli nějaké peníze. Asi tím hlavným motivem je zásach do dotací na obnovitelné zdroje energi. To je velice sporná věc, ale je zřejmé, že minimálně ministerstv financí zbyněch staniúra možná celá vláda jsou rozhodnuti tyto dotace škrtnout i s tou vyhlídkou, že se stát dostané do odlouhodobí soudní řízení. Po každé, když se ve věřeném prostoru objeví, že bychom mohli sníži dotace fotovoltajku, tak slyšíme od těch, kteří peníze inkasují, budou arbitrá, že budou soudní spory. My jsme připravání to riziko přijmout.

Myslím si, že se dá ekonomické prokázat,
že dotace už nejsou potřebné, zejména u těch starších.
Na druhé straně, pro ministerstvo financí,
které má už je tři čest miliard, to zase není tak úplně obtížný úkol.
Ale v každém případě to dá na každém ministerstvu hodně práce,
protože nepůjde o takové jednoduché částky,
jako o 14 miliard na obnovitelných zdrojích,
nebo na 6 miliardár do oprav okresních silnic.
Ude nutné skutečně škrta po detailech v řádech desítek milionů.
Ale tvrdí minimálně nejvyšší kontrolní úřad,
že tyto peníze se podaří najít.
A co se týče toho konzolidačního balíků z tého pohledu,
jsou tam ještě nějaké velké otazníky?
On celý ten konzolidační balíček je takový trochu podivný z mého pohledu,
protože v něm nejsou žádné škrty v sociálních výdajích.
Přitom, sám pan premiér říká, že sociální výdaje nejvíc přispěli
k tomu letošního nekontrolovanému růstu, deficitu.
Přitom tyto sociální výdaje se neškrtají.
Jakýkoliv úzporný balíček v těch minulých letech
se ale spojně pokusil pár miliard než skóli desítek miliard
právě z toho sociálního sektoru škrtnout.
Popravdě řečeno, pokud by se na sociálních výdajích trochu více škrtilo,
tak tam opravdu není těžké najít úspory klidně 100 miliard.
No zároveň je tu situace, která je asi jiná než v těch minulých letech,
kdy česko prochází, inflací, nebyvalou, mnoho rodin bojuje z dopady
a možná mohou být právě víc odkázání na sociální příspěvky od státu.
To je samozřejmě asi ten hlavní důvod, protože toho vláda neodvažuje,
ale na druhou stranu očividně přijala ten model pečovatelského státu,
který zachrání každou domácnost, která se dostane do finančních potížit.
Vážná otázka je, si na to opravdu máme peníze, teď se zdá, že nemáme,
ale vláda chce u toho se trvat.
Petře, podme se od konsolidačního balíčku posunout k dalším momentům,
které teď změňuje minister Stanura jako potenciální prostor k dalšímu šetření.
Objevili se tu informace o první verzi návrhu rozpočtu na příští rok,
kde figurují čísla, která světsí o dalších plánech na snižování výdejů.
Tyká se to třeba snižování výdejů na vědu a výsku, mělo být o 10%,
čím to ministerstvo financí vysvětly?
Tak nejspíše ministerstvo financí přečetlo z právě nejvyššo kontrolního úřadu
a tam právě takové ty úplně nejhorší úniky financí bez jakéhokoliv užitku
pocházejí z oblasti výskumu a vývoje.
Státní podpora průmyslového výskumu vývoje a inovací nevedla podle nejvyššího kontrolního úřadu
kočekávaným ekonomickým přínosům v praxi.
Kontroloři prověřovali programy ministerstva průmyslu a obchodu za roky 2016 až 2022.
Na projekty šlo za toto období 10 miliard korun.

Podle NKU proplácelo ministerstvo průmyslu a obchodu i nepřiměřeně vysoké osobní náklady. Kontrola NKU ukázala na příjemce dotace, který ačkoliv sam nepředpokládal ekonomické přínosy projektu.

Čerpal dotaci ve výši 19,5 milionu korun na tvorbu prototypu robota určeného k využití pro správu úložití radioaktivních odpadů.

A podle výstění NKU vzděl tento model, kdo to v typu více než dva roky po ukončení projektu s celou neudržet a uskladněn ve výrobníhle příjemce dotace.

Například existuje program TRIO, který dotuje vznik nových technologických modelů, které se budou velice užitečně užívat v průmyslových podnicích.

O všem měří stil nejvyšší kontrolní úřad, řada těchto prototypu, které se financovali v řádu třeba 20 milionů korun,

tak leží někde ve skladu, nikdo je nepoužívá, se všem zajímavé tě řešitele si často psali mzdu ve výši třeba 4000 korun za hodinu.

Takže tam opravdu jsou takové skandální případy jak se vyhazují peníze, které právě míří na tu vědu mají vylepsit českou technologickou kompetenci, ale opravdu to je jenom ohromné plýtvání.

Takže pokud by si s tím dal někdo práci, je možné najít zbytečné výde.

Na spořáku vám to dost necinka, kam z peníze, aby byly chráněné před inflací.

Fund monetika zhodnotí jakoukoliv částku o 6,5 % a to firmám i do mátnostem. Více na monetika CZ. Z druhé strany věci argumentují tím, že půjde o likvidační opatření ze jich pohledu a ekonomové některý argumentují tím, že to je podvazování nebo dokonce útok na budoucnost česká s vyšší přidanou hodnotou. Je to fairový argument?

Já se s nořeně těm věcům a ekonomům netivím, protože oni často brání peníze, které míří právě do jejich pokladen, ale měli by tedy přesně vysvětlit, k čemu tedy ty peníze byly vynaloženy a jestli se opravdu nestráčí jí zbytečně.

Žádná země na světě, kromě Ruska, Číny a Rumunska, neposílá dotace na výskum a vývoj přímo konkrétním soukromním podnikům. Vždy ty peníze jdou přes nějaký výskumný ústav nebo přes univerzitu. U nás se posílá částka minimálně 10 miliard přímo do těch soukromných firm.

Doz toho návrhu rozpočtu na příští rok také vysvětlilo, že se počítá se škrty na platech státním zaměstnanců. Víme, v jaké míře?

Poslední variantou je to, že se výdaje na platy zaměstnanců sníží o 4%, což je tedy asi o 16 miliard pro něj letošnému roku.

Zdůrazňuje, že podstatná jedna věc, že tím zde se nebudou zvyšovat takže tam může stát opravdu ušetřit velké peníze, ale zase připomínám minulé balíčky žádný z těch balíčků.

I když třeba připravoval ministr financí Bouslav v sobotkráze sociální demokracie se neodbil bez toho, že by se bude snížit zdové výdaje na státní zaměstnance nebo že by se snižovala tabulková místa ve státní správě.

A víme, jakých rezortů se to bude týkat.

A tato opatření jsou už dyplošná.

Takže všechno.

Pochopitelně budou nejvíc postýženy ty rezorty, pod kterým je nejvíc zaměstnancu logické ministerstvo školství, které má učitele a ministerstvo vnitra, které má policisti.

Vláda se v tomhle tedy nedrží zpátky, spíše otázka, jestli ta odvaha vydrží během dalšího projednávání státní rozpočtu.

Děláte paně redaktorko, rozpočet 2024, to je úplná katastrofa.

Tam je nárůst obrana 48 miliard.

Mepesov, kde jsou důchody, sociální dávky, 22 miliard jenom a školství minus 29.

Všechny ostatní rezorty, já to tady mám napsané, doprava, minus 12 miliard, průmysl, minus 15 miliard, membr, minus 14 miliard. Co budou ty obce dělat?

Celá vládní koalice a celá politická reprezentace, která reprezentuje našich pět politických stran, stojí za tím koncolitačním balíčkem,

budeme ho v této podobě prosazovat a schválíme ho v této podobě, že je to nutné pro budoucnost České republiky.

A fungují ty škrty v platech státní zaměstnanců jako metoda k zeštíhlení států, o kterém tahle vládám noví jako o svém cíli? Je ta rovnice takhle jednoduchá?

Tak úplně jednoduchá není nicméně. Každý pokus je užitečný, protože minimálně přitom prvním nárazu se ty výdaje na státní zaměstnance omezi.

To se například stalo při balíčce, které prosazovali ministři financí Eduard Janota a Miroslav Kalousek. Také za to byly hodně kritizováni, ale opravdu se jim podařilo to, že během tří léce nezvyšovali platech státních zaměstnanců, tehdy tedy s výmkou učitelů.

Takže pro další vývoj rozpočtu to bylo vlastně užitečné opatření, ale obvykle dojde k tomu, že státní zaměstnanci si nakonec to zvyšování mezd za pár let.

Zase prosadí, to samozřejmě nás čeká je tento krát, ale každý král k tímto směrem je z pohledu udržitelnosti státního rozpočtu užiteční.

No a z hlediska toho šetření na států, na lidech je to ale správná teze, měkterí kritikové namítají, že si ceje možné samozřejmě škrtnat na zaměstnancích státních, případně jim nezvyšovat platy, ale že prostě objem agendy, který ten stát má se nezmění a tím pádem stejně za nějakou chvíli bude potřeba ten počet státní zaměstnanců navýšit, nebo to nějakým způsobem kompenzovat, tak není ta teori je prostě chybně pojata od začátku.

To je argument, který platí pro samotnou birokrii, protože stát potřebuje ty úřetníky, kteří jsou tak málo populární, ale kteří opravdu musejí vyřizovat to základní fungování státu.

Prostě někdo musí vybírat daně, někdo musí zase ty vybrane peníze rozdělovat a kontrolovat je, takže bez toho se neobejdeme.

O všem, když se podíváme, okolik narostl počet zaměstnanců ve školství v posledních letech, když se podíváme, že Českomá zvedení největší počet policistů v Evropě, v přepečtu na obyvatele, tak hned vidíme dvě rezorty, kde se dáš chratat a zrovna to jsou ty největší rezorty.

Ty si Petře už v našem rozhovoru narazil na otázku nějakého ideologického základu té celé reformy, jestli tak tomu konzolidečnému badičku vůbec můžeme říkat, co to je vlastně za ekonomickou politikou, z jaké téze vychází.

A je to reforma, nebo je to jenom nějaká úprava verených výdejů v tuhle chvíli.

Tak té otázka terminologie, ale je pravda, že časem, jak jsme zaželi už těch několik balíčku, první z těch balíčku byl Balíček Václava klause z roku 1997, tak se slovo reforma přestalo pomalu používat.

Označit ty změny, které přináší balíček za pravicové nebo levicové je pochopitelně obtížné, je pravda, že autorem prvního balíčku byl pravicový premiér Václava klaus a skutečně ten balíček byl pravicový,

protože ty škrty, které on prosadil v roce 1997 vedli k tomu, že v roce 1998 mohl se stavit vyrovnaný rozpočet,

což tedy v nejbližší době mítne budeme, i kdyby jsme měli ještě tři další balíčky, potom současném stanou rově.

Druhý balíček, což se málo, připomíná, vznikl v časech premiéra Vladimíra Špidli.

Byl také poměrně restriktivní, ale přecem byl levicový v tom smyslu,

že se snažil udržet, pokud možno, sociální výdaje na té dosavadní úrovni a například deficit luhodového systému,

se kterým vláda také bojovala, řešil prostě tím, že zvýšil pojistne, takže zvyšovat daně tom bysiklaus neodvážil,

to už je takový levicový pravé, který se v těch českých balíčích uplatnil, a opravdu nejlevicovější na tom je,

když se vláda snaží udržet nějaké sociální plnění tím, že zvýší daně respektive odvody obyvatel.

Vláda Petrafiály je v tomto směru poměrně dost levicová, byť tvrdí, že je pravicová,

protože chce udržet vysoké výdaje na nemocenskou, díky tomu, že zvýší pojistné na nemocenskou.

No a jak je možné to číst?

K tomu vlastně máme rozumět. Dá se to vidět i tak, že tím obsahem toho konzolidačního balíčku, a možná i tím, že to neodpovídá nějakým teorím o tom, k by tedy měla sahat ke jakým opatřením pravicová vláda,

že přesto tam je nějaká vize, která by mohla ozdravit veřejné finance do budoucna,

nebo je to opravdu jenom slepenec opatření, kterými vláda látá nějaké problémy, aniž by to bylo koncepčnější.

Mě bych ten balíček zestak úplně kriticky nehodnotil. Vlastně vláda se dostala do potíží, vlastně se dostala kezdi, musela něco udělat a vzala to, co bylo k dispozici.

Nudně to neznamená, že ten balíček nemá žádnou koncepci, když se poměrně těžko v tom hledá nějaký smysl.

Já si myslím, že v každém případě ti úředníci, kteří ten balíček se stavovali, chtěli ukleďit daněvý systém,

protože opravdu ten český daněvý systém je neuvěřitelně zaplevelen různými sazbami daní, různými výmkami, různými dotacemi a někdo se v tom už nevizna.

A ten balíček na jedné straně má zlepšit bilanci státně rozpoštu, na druhé straně opravdu výrazně zjednodušuje daněvý systém.

Takže je to takový úklid, jako když má člověk, zadumě mě jako ukulnu, ale ta se tam ukládá nepořádeka, pak se na to jde podívat a většinu z toho vyhodí.

Takže to si myslím, že je pozitivní, co by ten balíček kromě vylepšení státních financí mohl přinest.

Ale jde o to, aby se podařilo ty plány naprnit, což uvesnení samozřejmě a jak vidíme z těch prvních reakcí, nejen o pozice, ale samotných ministrů.

A z toho, co vidíš v těch dalších plánech ministerstva financí nebo jej jak mluvíš s lidmi, kteří jsou v ládě brízko,

je zatím nějaká vize, která by měla jasně stanovenou jak veřejné finance do budouc naozdravy?

O žádné vizi v postatě řeč nebyla, opravdu ty státní finance jsou v dost velkém nepořádku.

A vlastně se v této chvíli rozhoduje, jestli česko zůstané zemí z nichlými deficitu, což bylo dosud, a nebo se dostane na úroveň státu jako je třeba německou nebo rakouskotos,

tedy znamená, bude to země zrelativně vysokým deficitem, ale nebude to úplně katastrofa.

Tak o tom se teď rozhoduje a já jsem v tom desměru velký skeptik,

mám obavěj, že spíše se staneme zemí z minimálně proměrnými deficitu.

Ono to má totiž nějakou vnitřní logiku nebo vnitřní dynamiku.

Každý stát chce růst, to znamená, že pokud se jeho rozpoče dostane do potíží, tak nehledá cestu nějaké své funkce, omezil například nějaké sociální výplaty, ale spíše to bude řešit tím, že buď si počká na ekonomický hůst, aby měl dost peněz, a když to neekonomický hůst nepříjde, tak se skádka zvednou daně.

Petr Hlub, reporter a analyk se znam zpráv. Děkujeme.

Děkujeme.

A to je z útedního vydání podcastu 559 Vše.

Děkujeme, že nás posloucháte a že se za námi vracíte.

Všechny naše díly najdete kdykoliv podcastových aplikacích na platformě podcasty.cz

a samozřejmě na stránkách se znam zpráv.

Pokud pro nás máte nějaký typ nebo komentář,

píšte nám, že adresa je za minutu šest savináč sezotka.saz

najdete nás i na sociálních sítích Instagram a Twitter.

To byla Lenka Kabrhalová.

Těším se zítra.